

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Overzicht, flexibiliteit en aanpassingsvermogen: De kracht van de bestuurskundige als adviseur

Glim, M.

Citation

Glim, M. (1995). Overzicht, flexibiliteit en aanpassingsvermogen: De kracht van de bestuurskundige als adviseur. *Bestuurskundige Berichten*, 10(3), 24-25. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233943>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233943>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Overzicht, flexibiliteit en aanpassingsvermogen

De kracht van de bestuurskundige als adviseur

Mariëte Glim

Tijdens het eerste lustrum van Reticulair¹ is geconstateerd: Bestuurskunde Werkt! Dit wordt ook nog eens met onderzoek onderbouwd. Het blijkt dat het overgrote deel van de bestuurskundigen (78%) niet langer dan drie maanden werkloos is. Ongeveer de helft van de bestuurskundigen werkt bij de overheid en ruim een derde bij bedrijven².

Eén van die bedrijven is het Bureau voor ContractResearch bv (BCR) dat zich met beleidsadviesrichting richt op 'de' nationale en internationale overheid. Wij zijn een welbewust klein en daarmee flexibel bedrijf en in de zeven jaar dat ik daar nu werkzaam ben hebben we - vaak op free-lance basis - met veel bestuurskundigen gewerkt.

Eén van de opvallendste kenmerken van de bestuurskundigen die ik van nabij heb meegemaakt is het feit dat zij zich in korte tijd kunnen inwerken in een bepaalde problematiek. Het verwijt dat bestuurskundigen 'weinig van veel' weten en dus eigenlijk 'niets' blijkt volkomen onterecht. De interdisciplinaire benadering van de bestuurskundige leidt er toe dat hij of zij goed in staat is om vanuit een zogenaamde 'helicopterview' de problematiek te overzien. Dit is een belangrijke vaardigheid in een complexe maatschappij, waarin alles met

alles samenhangt en juist conceptuele vraagstukken vaak van groot belang zijn. Het is een vakkundigheid, die essentieel is voor een adviseur van overheids-, non-

afgestudeerd, en dan?

profitorganisaties en grote bedrijven (en hun koepels).

Deze eigenschap om zich in velerlei onderwerpen vanuit een geheel eigen benadering te kunnen verdiepen, openbaart zich nadrukkelijk in de verscheidenheid aan banen en functies die nu al door bestuurskundigen worden bekleed. Als mede-oprichter van Reticulair heb ik vele (inmiddels bijna 1000!) afgestudeerden in meer of mindere mate kunnen volgen. In de almanak van Reticulair zie ik adviseurs en directeuren bij een grote verscheidenheid aan adviesbureaus (waaronder bijvoorbeeld een luchtvaart-adviesbureau), inspecteurs der rijksfinanciën, AIO's met de meest uiteenlopende onderwerpen, een milieubestuurskundige voor derde wereldlanden, een trainer van startende ondernemers in Madagascarië, ambtenaren op verschillende niveaus bij bijna alle ministeries (zelfs Justitie en Financiën), gemeenteamtens, universitaire docenten, een medewerker bij het Europees Parlement, provinciale ambtenaren,

medewerkers op verschillende niveaus bij banken, de VNG, NS, Artsen zonder grenzen, een Arrondissementsparket, VNU, de politie, het Landelijk Bureau Arbeidsvoorziening, De Nederlandse Boeren en Tuinders Bond, het Productieschap voor Vis, KPN, multinationals (zoals Shell), grote internationale bedrijven, de Tweede Kamer, Randstad uitzendbureau en de Belastingdienst. En naar verluidt is er onlangs ook een afgestudeerde bij de Wereldbank in New York gestationeerd.

In de dagelijkse adviespraktijk met 'concullega's' en onze stageaires volgend op zoek naar een baan, is het opvallend dat in toenemende mate afgestudeerden een baan vinden bij (organisatie)-adviesbureaus. Op zich vind ik dat geen onaardige ontwikkeling, maar ik zet in sommige gevallen mijn vraagtekens bij het niveau van de projecten waarop deze 'jonge' academici worden ingezet. Werd ik bij de eerste generaties afgestudeerden vaak verrast door de snelle ontwikkeling van carrière en verantwoordelijkheden, de laatste twee jaar verbaas ik mij juist over het tegenovergestelde. Ik spreek natuurlijk alleen vanuit eigen ervaring. Wellicht zou onderzoek een geheel ander beeld laten zien, hoewel mijn observatie in lijn ligt met de

huidige tijdsgeest.

Departementen raken steeds meer afgesloten voor net afgestudeerden. In veel gevallen wordt gereorganiseerd en wordt het aantal ambtenaren sterk teruggebracht. Bij vacatures kan alleen intern worden gesolliciteerd. De bezuinigingen op departementaal niveau werken ook door in de advieswereld. Waar voorheen ambtenaren bij gebrek aan tijd of kennis al snel iets konden uitbesteden zijn er nu duidelijk richtlijnen, regels en beperkingen opgelegd. Tegelijkertijd merken wij althans, dat 'lagere' overheidsorganisaties en non-profitorganisaties zich sterker gaan profileren en in toenemende mate zelfstandig of in samenwerkingsverband bepaalde zaken laten onderzoeken.

De bestuurskundig adviseur sluit daarbij niet altijd aan bij de praktijk. Wel bij de praktijk van de problematiek en de wijze waarop deze zou moeten worden onderzocht, vindt de bestuurskundige zelf. Maar niet bij de organisatie, inrichting en invulling van de dagelijks beleidspraktijk van de opdrachtgever, die veelal is gegroeid langs de lijn van traditionele disciplines. En bij deze disciplines horen de traditionele adviesbureaus. Als bestuurskundige kun je dat niet begrijpen. Het is een weg vol kuilen en hobbels die is te gaan om toch een teen aan de grond te krijgen bij deze organisaties. Dit werd laatst zo mooi verwoord door een ambtenaar van een departement toen ik mij afvroeg, waarom zij in hemelsnaam een bepaalde wet lieten evalueren door een accountant: "wij werken meestal met hem samen" zei hij, en "hij zal toch wel een collega hebben die iets van wetsevaluaties afweet?!"

Tegelijkertijd zie je sinds kort de tendens bij de 'traditionele bureaus', dat zij hun discipline-gerichte benadering voorzichtig gaan loslaten en 'eens' een bestuurskundige in dienst nemen.

Hoe zit het eigenlijk met die meer discipline-gerichte specialisatie van bestuurskundigen? Zelf merk ik dat bij de keuze van stageaires de richting die zij zelf hebben gekozen een belangrijke rol speelt. Niet zozeer vanwege de expertise die zij in die richting hebben opgebouwd, maar gewoon vanwege het feit dat zij voor die richting belangstelling hebben, een scriptie moeten schrijven en dus een stageplaats zoeken. Eigenlijk heb ik de indruk dat de kennis en expertise van de specialisatie pas wordt opgebouwd tijdens de stageperiode en het schrijven van de scriptie. Dat valt soms wel eens tegen. Wanneer wij afgestudeerden in dienst nemen is de specialisatie dan ook eigenlijk niet meer van belang. Belangrijker is de snelheid waarmee zij vanuit 'een' bestuurskundige benadering zich kunnen inwerken in een bepaalde problematiek. De flexibiliteit dus en het inlevingsvermogen. De door mij steeds aangehaalde zogenaamde 'bestuurskundige benadering' hangt naast de genoemde 'helicopterview' ook samen met de vaardigheid om maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen te signaleren en voor de opdrachtgever naar de toekomst toe te vertalen naar organisatie, beleid, procedures en management c.q. de 'instrumenten'-keuze.

Met het veranderen van de maatschappij zullen ook de politieke prioriteiten steeds blijven veranderen. Daarbij denk ik niet alleen

aan thema's (milieu, sociale voorzieningen, bestuurlijke vernieuwing, etcetera), maar tevens aan de aard van de problematiek. Voor een adviesbureau is het van levensbelang dit te signaleren en zich aan te kunnen passen. Vanuit deze optiek ligt hier de kracht van de bestuurskundige. ■

De auteur is in 1988 afgestudeerd in Bestuurskunde te Leiden. Zij volgde de internationaal-juridische afstudeerrichting. Zij is sinds 1988 werkzaam bij BCR, vanaf 1991 als directeur.

Gebruikte noten:

¹ De vereniging van afgestudeerden van de gemeenschappelijke studierichting Bestuurskunde Leiden en Rotterdam.

² Reticulair, almanak 1994-1995, p. 34.